

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 42/2023)

София, 1 ноември 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството.....	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно.....	3
1.2	Площи и производство на тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	4
2.	Есенна кампания.....	5
3.	Външна търговия с основни земеделски култури.....	5
3.1	Зърнени и маслодайни култури	5
3.2	Плодове и зеленчуци	6
4.	Цени.....	7
4.1	Зърнени и маслодайни култури	7
4.2	Плодове и зеленчуци	8

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

По оперативни данни, към 26.10.2023 г. добитите количества маслодаен слънчоглед и царевица за зърно са респективно с 20,8% и 13,7% под нивата отпреди една година, основно вследствие на получената по-ниска продуктивност от единица площ.

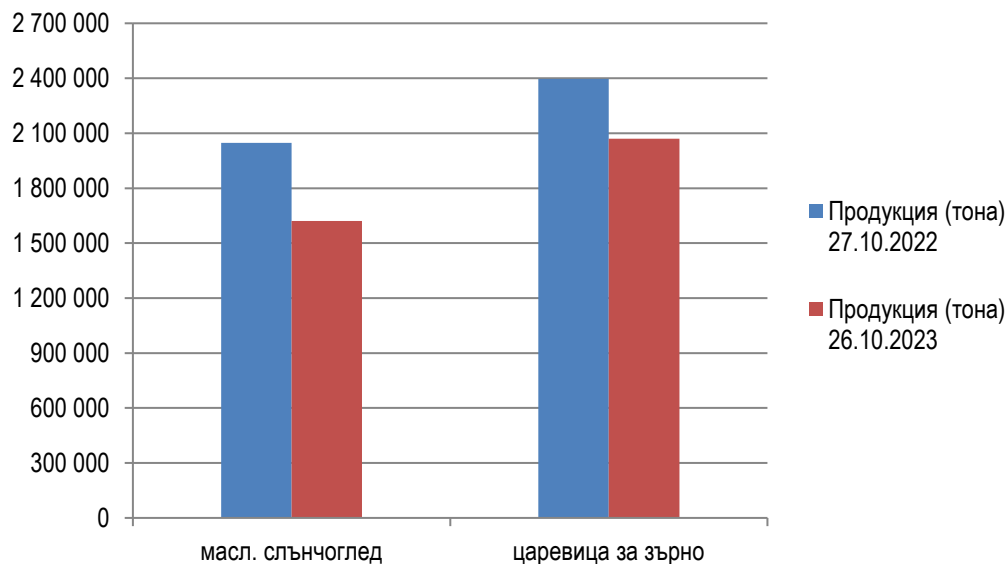
Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 26.10.2023 г., ха

	Площи за реколтиране, ха		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
									-5,9%	-5,7%	-20,8%	-16,0%
масл. слънчоглед	913 618	860 039	910 559	858 428	2 047 679	1 621 027	225	189	-5,9%	-5,7%	-20,8%	-16,0%
царевица за зърно	524 817	534 947	499 541	493 900	2 396 476	2 069 304	480	419	1,9%	-1,1%	-13,7%	-12,7%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 26.10.2023 г. сравнено със същия период на 2022 г.

1.2 Площи и производство на тютюн

Прибирането на тютюн от реколта `2023 е на финален етап. Последните данни сочат увеличение на продукцията от „Ориенталски“ тютюн с 23,4% на годишна база, което се дължи главно на по-големия размер реколтирани площи. От друга страна, производството на тютюн от типовете „Вирджиния“ и „Бърлей“ се свива съответно с 15,2% и 16,2%.

Площи и производство на тютюн към 26.10.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	1 861	2 282	1 861	2 282	2 847	3 512	153	154	22,6%	22,6%	23,4%	0,7%
Тютюн-Вирджиния	588	431	588	426	749	635	127	149	-26,7%	-27,6%	-15,2%	17,3%
Тютюн-Бърлей	177	140	177	140	352	295	199	211	-20,9%	-20,9%	-16,2%	6,0%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

1.3 Площи и производство на зеленчуци

Към края на м. октомври 2023 г. са прибрани с 12,1% повече полски домати спрямо година по-рано, в резултат на нарасналия среден добив от декар. На този етап намаление се отчита при производството от открити площи на пипер (с 9,1%), зеле (с 16,9%) и картофи (с 26,9%).

Общото производство на оранжерийни домати от началото на 2023 г. до момента бележи ръст от 15,1% на годишна база, докато при оранжерийните краставици е налице леко намаление (с 1,3%).

Площи и производство от зеленчуци, дини и пъпеши към 26.10.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 082	7 483	8 373	6 550	150 999	110 384	1 803	1 685	-17,6%	-21,8%	-26,9%	-6,5%
Зеле	1 506	1 412	956	807	18 541	15 415	1 939	1 910	-6,2%	-15,6%	-16,9%	-1,5%
Пипер на открито	2 296	2 248	2 265	2 241	40 406	36 746	1 784	1 640	-2,1%	-1,1%	-9,1%	-8,1%
Домати на открито	2 251	2 151	2 228	2 147	44 349	49 706	1 991	2 315	-4,4%	-3,6%	12,1%	16,3%
Домати в оранжерии	478	533	472	532	47 718	54 929	10 110	10 325	11,5%	12,7%	15,1%	2,1%
Краставици в оранжерии	461	437	458	431	49 912	49 273	10 898	11 432	-5,2%	-5,9%	-1,3%	4,9%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

* вкл. и корнишони

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

При основните трайни насаждения, чиято беритба все още не е приключила, се наблюдава намаление на реколтираните площи спрямо година по-рано (донякъде поради по-бавен темп на кампанията през настоящата година), в съчетание с понижаване на средните добиви (с изключение на сливите). Така, прибраната продукция от сливи, малини, винено и десертно грозде, ябълки, круши и орехи е с между 0,9% (сливи) и 35,7% (орехи) под отчетената по същото време на 2022 г.

Площи и производство от трайни насаждения към 26.10.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	27.10.2022	26.10.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 383	4 273	3 764	3 305	39 506	31 833	1 050	963	-2,5%	-12,2%	-19,4%	-8,3%
круши	622	563	594	504	3 535	2 607	595	517	-9,5%	-15,2%	-26,3%	-13,1%
сливи	9 083	8 940	9 071	8 916	54 516	54 005	601	606	-1,6%	-1,7%	-0,9%	0,8%
орехи	8 598	8 195	7 231	5 418	7 262	4 668	100	86	-4,7%	-25,1%	-35,7%	-14,0%
малини	1 765	1 752	1 765	1 750	7 178	6 139	407	351	-0,7%	-0,8%	-14,5%	-13,8%
лозя винени	31 492	29 247	30 963	27 436	169 082	140 272	546	511	-7,1%	-11,4%	-17,0%	-6,4%
лозя десертни	2 688	2 695	2 674	2 653	16 160	12 099	604	456	0,3%	-0,8%	-25,1%	-24,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

2. Есенна кампания

Сеитбата на основните есенни култури за следващата реколта `2024 продължава да изостава спрямо миналата година. Към 26.10.2023 г. намалението на засетите площи на годишна база е в границите от 14,1% (ечемик) до 63,9% (ръж).

Засети площи с есенници към 26.10.2023 г. (ха)

Култура	27.10.2022	26.10.2023	Изм., %
пшеница	888 450	558 438	-37,1%
ечемик	86 159	74 005	-14,1%
маслодайна рапица	108 284	86 434	-20,2%
ръж	4 584	1 654	-63,9%
тритикале	6 675	3 441	-48,4%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

От началото на текущата 2023/24 пазарна година до 29 октомври 2023 г. през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени общо 871,4 хил. тона пшеница (в т. ч. 5,6 хил. тона през последната седмица), което представлява повече от трикратен ръст на годишна база. Още по-значително увеличение спрямо година по-рано (с над двадесет пъти) се наблюдава при експорта на ечемик през порта, макар за шеста поредна седмица да не са преминавали товари със зърнената култура.

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на рапица и 4% от този на слънчоглед.

Засега няма данни за експорт на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.07.2022 – 29.10.2022	01.07.2023 – 29.10.2023	Изменение на годишна база
пшеница	238 940	871 433	264,7%
ечемик	6 706	141 528	2010,5%
рапица	10 174	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо изнесеното количество царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември до 29 октомври 2023 г. е в размер на 45,7 хил. тона (при липса на експорт по същото време на миналия сезон). Досега не е осъществен износ на слънчоглед през порта.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.09.2022 – 29.10.2022	01.09.2023 – 29.10.2023	Изменение на годишна база
царевица	-	45 666	-
слънчоглед	2 227	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

На този етап не е осъществен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2022 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на юли 2023 г. до момента не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 40/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за август 2023 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 40/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 25 октомври 2023 г. средните изкупни цени на хлебна и фуражна пшеница за страната се понижават респективно с 1,8% и 2,7% на седмична база, а тази на царевицата - с 2,1%. Цената на слънчогледа се запазва на нивото от предходната седмица, докато ечемикът поскъпва с 0,9%.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 25.10.2023 г., лв./тон без ДДС

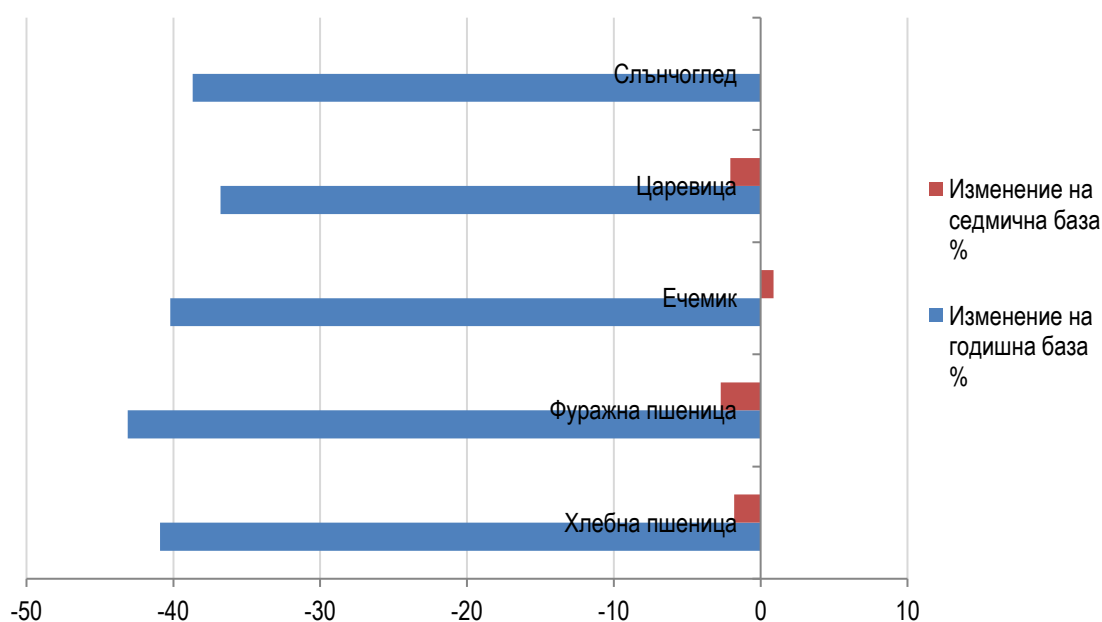
	26.10.2022	18.10.2023	25.10.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	648	390	383	-40,9	-1,8
Фуражна пшеница	631	369	359	-43,1	-2,7
Ечемик	572	339	342	-40,2	0,9
Царевица	598	386	378	-36,8	-2,1
Слънчоглед	1 099	674	674	-38,7	0,0
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ

* няма данни

Основните зърнени и маслодайни култури се търгуват от 36,8% (царевица) до 43,1% (фуражна пшеница) по-евтино, отколкото по същото време на миналата година.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 25.10.2023 г.

4.2 Плодове и зеленчуци

В рамките на последната седмица на тържищата в страната се наблюдават разнопосочни колебания на цените на наличните плодове и зеленчуци. Средната цена на едро на оранжерийните краставици се покачва с 22,9% на седмична база. По-слабо поскъпват червеният пипер (с 2,5%), зеленият пипер (с 2,7%) и оранжерийните домати (със 7,2%). Същевременно, десертното грозде, картофите, зелето и вносните ябълки поевтиняват с между 0,9% и 4,1%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 27.10.2023 г., лв./кг

	28.10.2022	20.10.2023	27.10.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,07	1,22	1,20	12,1	-1,6
домати (оранжерийни)	2,65	3,18	3,41	28,7	7,2
домати (открити площи)	2,35	*	*	-	-
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	2,33	1,75	2,15	-7,7	22,9
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,69	1,50	1,54	-8,9	2,7
пипер (червен)	2,30	1,99	2,04	-11,3	2,5
зеле	0,96	0,98	0,96	0,0	-2,0
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	1,90	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки (внос)	*	1,96	1,88	-	-4,1
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	2,07	2,26	2,24	8,2	-0,9

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ

* няма данни

Към края на м. октомври 2023 г. средните цени на едро на десертното грозде и картофите са респективно с 8,2% и 12,1% над отчетените по същото време на миналата година, а при оранжерийните домати увеличението достига 28,7%. Понижение на цените на годишна база е налице при оранжерийните краставици (със 7,7%) и пипера – с 8,9% за зеления и с 11,3% за червения.

**Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци
към 27.10.2023 г.**

